

Maksājumi autoratlīdzības saņēmējiem īpašajā režīmā un pēdējās izmaiņas 1/31/21

Projektu vadītāja nodokļu konsultāciju
nodaļā, PwC Latvija
Viktorija Lavrova

Direktore nodokļu konsultāciju nodaļā,
personāla un organizāciju pārveides
pakalpojumu vadītāja Baltijā, PwC Latvija

Irēna Arbidāne

Šajā rakstā – par izmaiņām autoratlīdzības režīmā, kas stājās spēkā šā gada 1. jūlijā un būs piemērojams līdz šā gada beigām, kā arī citām atlīdzības saņemšanas iespējām autoriem. Rakstā ir apkopotas arī praktiskas niances un administratīvie pienākumi gan atlīdzības izmaksātājam, gan saņēmējam – Latvijas nodokļu rezidentam.

Iespējas izmaksāt atlīdzību par autordarbu

Latvijas likumvide šobrīd paredz trīs veidus, kā izmaksāt atlīdzību par autordarbu veikšanu fiziskām personām – Latvijas nodokļu rezidentiem – un piemērot atbilstošu nodokļu režīmu:

1. Autoratlīdzības izmaka, piemērojot īpašo režīmu, kas spēkā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2022. gada 1. janvārim;
2. Atlīdzības izmaka par pakalpojumu sniegšanu pašnodarbinātai personai, kas reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs (nepiemērojot īpašo autoratlīdzības režīmu);
3. Atlīdzības izmaka par pakalpojumu sniegšanu pašnodarbinātai personai, kas nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs (nepiemērojot īpašo autoratlīdzības režīmu).

Nodokļu piemērošana un paziņošanas pienākumi atšķirsies atkarībā no izvēlētās sadarbības formas un maksājuma saņēmēja statusa.

Šajā rakstā neesam izvērtējuši iespēju autoram klūt par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju.

Nodokļu piemērošana

1. Autoratlīdzības izmaka īpašajā režīmā

Autoratlīdzībai vispārīgā kārtībā ir piemērojami abi algas nodokļi, proti, iedzīvotāju ienākuma nodoklis (“IIN”) un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (“VSAOI”).

Pēdējie grozījumi likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” (“IIN”) mainīja iepriekšējo autoratlīdzības režīmu. Līdz ar to no šā gada 1. jūlija autoratlīdzības izmaksātājam ir pienākums autoratlīdzībai piemērot 25% vai 40% likmi, veicot IIN ieturēšanu. Ienākumam, kas nepārsniedz 25 000 eiro, piemēro 25% likmi, un pārsniegumam – 40% likmi. Šī ieturētā un valsts budžetā pārskaitītā summa turpmāk tiek sadalīta pa budžetiem – IIN un VSAOI – 20% un 80% apmērā. Autoratlīdzības izmaksātājam vairs nav pienākuma veikt 5% VSAOI pensiju apdrošināšanai.

2. Atlīdzības izmaka personai, kas reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs (nepiemērojot īpašo autoratlīdzības režīmu)

Pašnodarbinātie, kas saņem maksājumus par pakalpojumu sniegšanu un kam nepiemēro autoratlīdzības režīmu, ir personīgi atbildīgi par nodokļu maksāšanu. Ienākuma izmaksātājam nav pienākuma ieturēt nodokli, bet jāpārliecinās VID datubāzē, ka persona ir reģistrējusies kā nodokļu maksātājs. Personas statusu, proti, vai tā ir reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs, var pārbaudīt **VID reģistrā**.

3. Atlīdzības izmaksa personai, kas nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs (nepiemērojot īpašo autoratlīdzības režīmu)

Ienākuma izmaksātājam ir pienākums atlīdzībai piemērot algas nodokļus, tos ieturot kā no algas.

Ienākumu izmaksātāja un saņēmēja administratīvie pienākumi

1. Autoratlīdzības izmaksa īpašajā režīmā

Izmaksātāja (uzņēmuma) pienākumi

Autoratlīdzības izmaksātājam jāsamaksā IIN (maksājuma kopsumma tiks sadalīta starp IIN un VSAOI budžetiem).

Autoratlīdzības izmaksātājam ir arī jāiesniedz ikmēneša paziņojums par fiziskai personai izmaksātajām summām līdz nākamā mēneša 15. datumam un jāiemaksā budžetā ieturētais nodoklis līdz 23. datumam.

Uzņēmumam nav pienākuma pirms autoratlīdzības izmaksas iesniegt "Zījas par darba nēmējiem."

Autoratlīdzības saņēmēja pienākumi

Pārejas periodā par laikposmu no šā gada 1. jūlija līdz 31. decembrim ienākuma saņēmējiem, kas nav reģistrēti kā saimnieciskās darbības veicēji un saņem autoratlīdzību no vairākiem izmaksātājiem, kā arī tiem, kas saņem autoratlīdzību ārvalstīs, jāiesniedz autoratlīdzības saņēmēja deklarācija līdz 2022. gada 28. februārim.

Autoratlīdzības saņēmējam nerodas pienākums iesniegt gada ienākumu deklarāciju ("GID"), ja vien nepastāv citi apstākļi, kuru ietekmē tās iesniegšana ir obligāta, jo ienākums no autoratlīdzības tiks uzskaitīts un paziņots atsevišķi. Tomēr personai var rasties papildu IIN saistības, iesniedzot GID, ja gada laikā saņemtais ienākums pārsniedz progresīvo likmju piemērošanai noteikto apmēru.

2. Atlīdzības izmaksa personai, kas reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs

Izmaksātāja (uzņēmuma) pienākumi

Izmaksātājam nav pienākuma iesniegt ikmēneša "Darba devēja ziņojumu." Izmaksātie ienākumi jāpaziņo VID, iesniedzot "Paziņojumu par fiziskajām personām izmaksātajām summām (kopsavilkums)" līdz 1. februārim, ziņojot ienākumus ar kodu 2007 vai 2008.

Atlīdzības saņēmēja pienākumi

Saņēmējam jāsamaksā IIN, iesniedzot GID un piemērojot progresīvo likmi. Personai ir arī tiesības ienākumiem piemērot nosacītos izdevumus 25% vai 50% apmērā bez pamatojošiem dokumentiem vai atskaitīt faktisko izdevumu summu uz pamatojošu dokumentu pamata.

Saņēmējam ir arī jāsamaksā VSAOI, iesniedzot ceturkšņa ziņojumus līdz ceturksnim sekojošā mēneša 17. datumam un veicot VSAOI samaksu līdz 23. datumam.

3. Atlīdzības izmaka personai, kas nav reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs (nepiemērojot īpašo autoratlīdzības režīmu)

Izmaksātāja (uzņēmuma) pienākumi

Sadarbība ar ienākuma saņēmēju jāuzsāk, iesniedzot "Ziņas par darba ņēmējiem" ar kodu 81 (un 82, izbeidzot līgumattiecības). Noteikumi par šo paziņojumu iesniegšanas termiņiem ir identiski tiem, kas spēkā darba līguma gadījumā. Protī, paziņojums ar kodu 81 jāiesniedz ne vēlāk kā stundu pirms līguma noslēgšanas, un paziņojums ar kodu 82 jāiesniedz trīs darbdienu laikā pēc līgumattiecību izbeigšanas.

Izmaksātājam jāiesniedz "Darba devēja ziņojums" līdz izmaksai sekojošā mēneša 17. datumam un jāsamaksā algas nodokļi līdz 23. datumam.

Atlīdzības saņēmēja pienākumi

Personai var rasties papildu IIN saistības, ja gada laikā saņemtais ienākums pārsniedz progresīvo likmju piemērošanai noteikto apmēru.

Minimālās VSAOI

Atbilstoši jaunajam regulējumam, kas stājās spēkā šā gada 1. jūlijā, personai tiks aprēķinātas minimālās VSAOI, ja ceturksnī gūtie ienākumi nesasnieg 1500 euro. Šī kārtība attieksies arī uz autoratlīdzības saņēmējiem. Iepriekš esam rakstījuši par izņēmuma gadījumiem, kad minimālās VSAOI nebūs jāveic. ([08.06.2021 Īstiņa](#), [06.07.2021 Īstiņa](#))